

MA24GE

672002

Ventalls al·luvials de la costa de Betlem

Situació

Municipi:

Artà

Coordenades UTM
(31N ETRS89):

X: 528669
Y: 4402739

Dificultat i durada

45 min

Accés

Des de la Colònia de Sant Pere (Artà), accediu a la urbanització de Betlem per la Ma-3331. Des d'allà, el més recomanable és que camineu per la costa en direcció nord-est fins a Caló.

Interès principal

Geomorfològic

Interès secundari

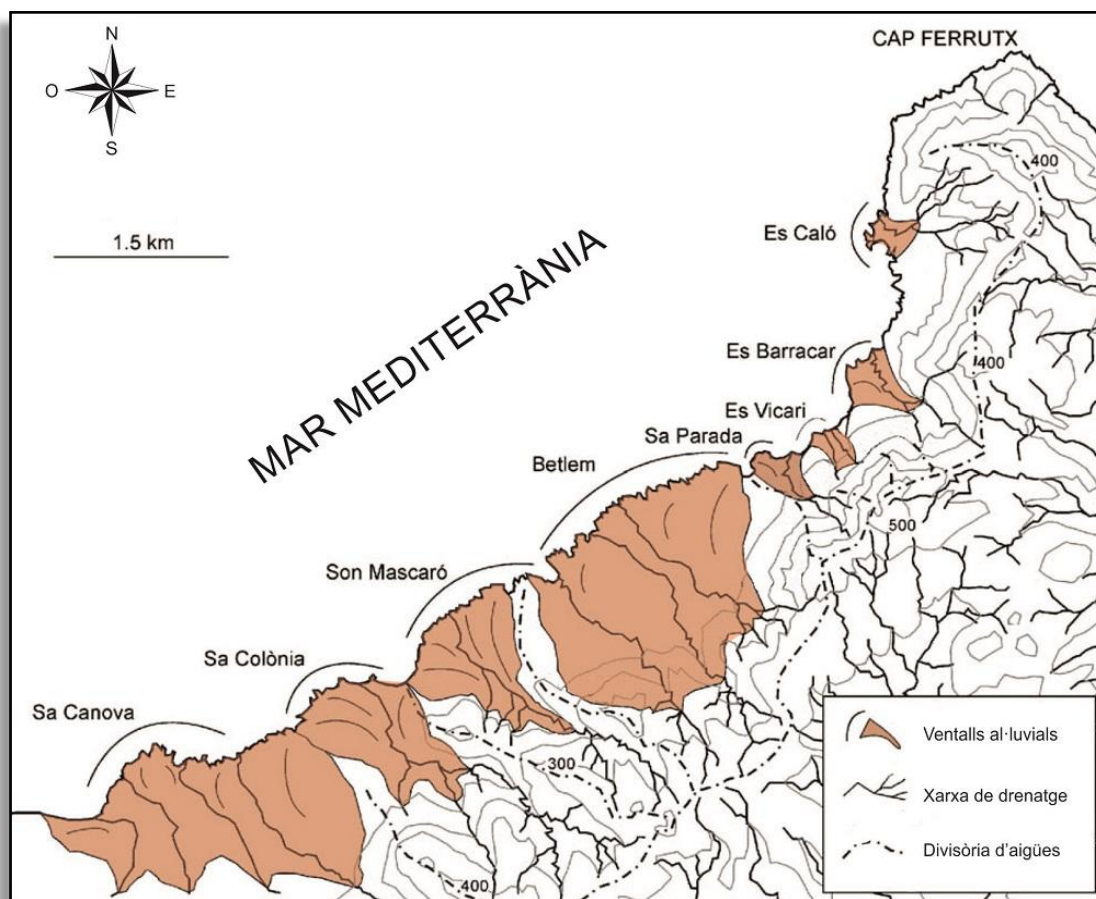
Sedimentològic, estratigràfic, paleontològic

Descripció de la localitat

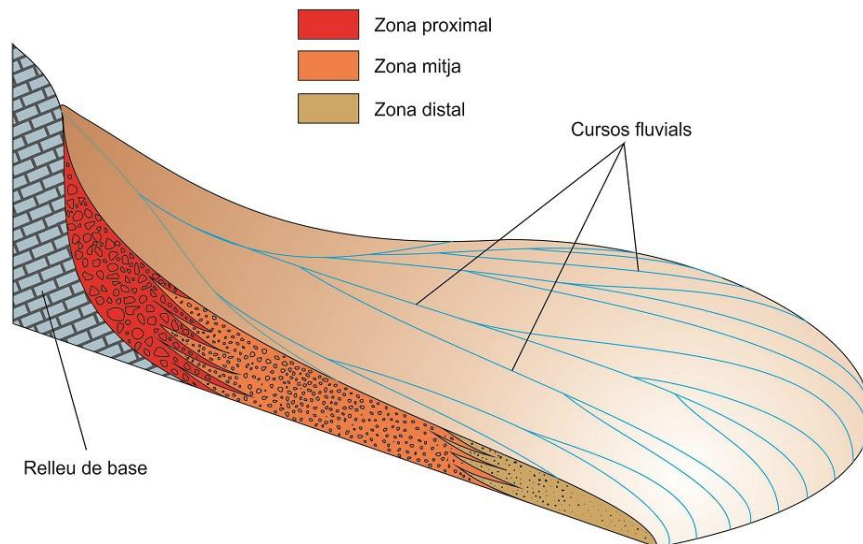
A part de ser un paratge d'una gran bellesa, la costa de Betlem (Artà) destaca per ser un dels llocs on podem observar un dels processos geomorfològics més representatius de zones de muntanya: els ventalls al·luvials.

Els ventalls al·luvials són essencialment dipòsits de sediments transportats per corrents fluvials que es dipositen o acumulen al peu d'un vessant a causa d'un canvi abrupte de pendent. Reben aquest nom per la morfologia que presenten en forma de ventall o con (també es denominen *cons de dejecció*). En aquest cas, els ventalls es van originar durant el plistocè, fa una mica més de cent mil anys. Alguns d'ells segueixen actius avui dia.

A la zona de Betlem, cadascun dels torrents que descendeix des de la serra ha desenvolupat un ventall al·luvial, per la qual cosa en podem observar de diversos que estan disposats consecutivament.

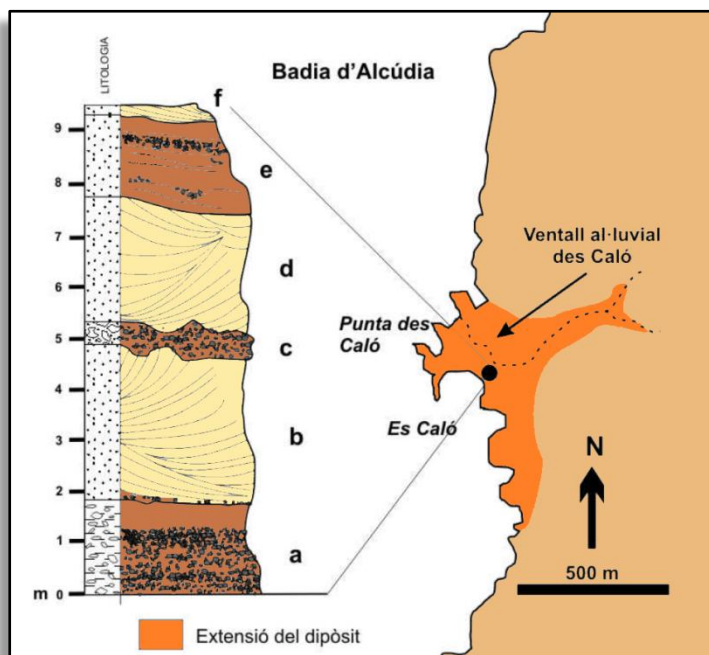

Distribució dels ventalls al·luvials de la zona de Betlem (modificat de Gelabert *et al.*, 2003).

Esquema general d'un ventall al·luvial, que mostra les parts principals.

Una característica comuna a tots els ventalls és que presenten una gradació en la mida dels sediments. A la zona més propera al canvi de pendent (part proximal) es dipositen els materials més gruixats, mentre que a les parts més allunyades (part distal), els sediments són més prims. Això és a causa que l'energia dels corrents que dipositen els materials va disminuint durant el seu recorregut.

Columna estratigràfica del ventall des Caló, que mostra l'alternança de nivells dunars, en groc, i fluvials, en marró (modificat de Pomar *et al.*, 2016).

La proximitat dels ventalls de Betlem a la costa els confereix una característica poc comuna en aquest tipus de dipòsits: la presència de sediments de platja i dunes, intercalats, tal com es pot apreciar als penya-segats costaners.

En els dipòsits de platja hi apareix tant fauna marina com terrestre i hi ha jaciments paleontològics rellevants.

Al contrari del que podria semblar a simple vista, aquesta varietat en la geologia de la regió no és casual, sinó que està íntimament lligada a l'evolució del clima al llarg de milers d'anys.

En aquest sentit, durant els períodes en els quals les temperatures eren fredes, el nivell de la mar davallava i deixava exposades grans extensions d'arena dels fons marins que era transportada pel vent cap a la costa formant dunes. Per altra banda, en els períodes càlids i humits, les pluges abundants provocaven la reactivació dels ventalls al·luvials, que envaïen les dunes. En definitiva, la morfologia actual de la costa de Betlem és conseqüència de l'evolució del seu clima.

Vista general de la costa de Betlem, on s'aprecia el canvi abrupte de pendent entre la muntanya i la costa.

Per a saber-ne més

GÓMEZ-PUJOL, L., 1999. Sedimentologia i evolució geomorfològica quaternària del ventall al·luvial des Caló (Betlem, Artà, Mallorca). *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 42: 107-124.

POMAR, F.; FORNÓS, J. J.; DE LA VALL, L., 2016. Dipòsits d'interferència eòlic-al·luvial al Pleistocè superior de les Illes Balears (Mallorca i Menorca, Mediterrània occidental: sedimentologia i implicacions paleoambientals. *Bolletí de la Societat d'Història Natural de Balears*, 147-185.

GELABERT, B.; FORNÓS, J. J., GÓMEZ-PUJOL, L., 2003. Geomorphological characteristics and slope processes associated with different basins: Mallorca (Wester Mediterranean). *Geomorphology*, 52:253-267.

Recomanacions

És aconsellable que dugeu gorra, aigua i calçat còmode.

Encara que és accessible tot l'any, es recomana visitar-lo a l'hivern o a la primavera, ja que gran part del camí discorre al sol. Per contra, el podeu visitar a l'estiu, si, a més, voleu gaudir d'un bany.